

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1746/11

לפני : כבוד השופט א' רובינשטיין
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט נ' סולברג

המערער : אבי גרא, עו"ד (רו"ח)

נ ג ד

המשיב : ד"ר יהושע רוזנצוויג

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
בת"א 1486/04 מיום 16/1/2011 שניתן על-ידי כבוד
השופטת ר' רונן

תאריך הישיבה : י"א באייר התשע"ב (03.05.2012)

בשם המערער : עו"ד יוסף בנקל ; עו"ד אלי כהן

בשם המשיב : עו"ד פנחס רובין ; עו"ד נועם רונן ; עו"ד עופר
פליישר

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (ת"א 1486-04, כבוד השופטת ר' רונן) בגדרו נדחתה תביעת המערער לקבלת שווי כספי של מוניטין לפי חלקו בשותפות במשרד עורכי דין שפורקה.

2. בשנת 1981 הקים המשיב משרד עורכי דין בשם רוזנצוויג, שפרן ושות'. בשנת 1988 התקבל המערער למשרד כמתמחה והועסק בו בהמשך כעורך דין. ביום 1.1.1992 היה המערער לשותף במשרד. ביום 31.3.1997 הוחלט לפרק את השותפות. התביעה התמקדה במוניטין של השותפות.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

3. בית המשפט המחוזי בחר שלא להכריע בטענה מקדמית של התיישנות ודן בתביעה לגופו של עניין. נקבע כי המערער זכאי לקבל את חלקו ברכוש המשותף, אך אין הוא זכאי לקבל רכוש שנרכש עובר למועד שבו הצטרף לשותפות. עוד נקבע, כי הנחת המוצא בהעדר הסכמה מפורשת אחרת בין הצדדים היא כי שותף המצטרף לשותפות קיימת בלא לשלם דבר כנגד הזכויות המוקנות לו אינו הופך לשותף בנכסים שנצברו קודם להצטרפותו. נקבע כי מסקנה זו נלמדת הן מההיגיון העסקי, הן מאופן חלוקת הרכוש הפיזי של השותפות, כפי שהוכח בחומר הראיות. באשר לטענת המערער כי לשותפות היה מוניטין נפרד מזה של השותפים, נקבע כי אין מחלוקת שלמשרד עורכי דין עשוי להיות מוניטין, אך יכול שהוא יהיה שייך רק לעורכי הדין.

טענות המערער

4. לטענת המערער הקים המשיב שותפות חדשה שהייתה העתק מושלם של השותפות שקדמה לה, לאחר שנתיים התמזגה השותפות החדשה עם משרד עו"ד גורניצקי ושות', והמערער נותר כשידיו על ראשו. לטענתו, פסק הדין סותר את אשר נפסק בעניין שרון (ע"א 7493/98 שלמה שרון נ' פקיד השומה – יחידה ארצית לשומה, פ"ד נח(2) 241 (ניתן ביום 15.12.2003)), שגם אם התכונות האישיות תרמו למוניטין, אין לקבוע שמדובר במוניטין אישי אלא יש לייחס אותו לבית העסק. הותרת פסק הדין על כנו משמעה שלשותפות של עורכי דין – זולת מקרים חריגים – לא יהא מוניטין, ולעת פירוקה ילך כל שותף לדרכו עם המוניטין שלו בידו. לטענת המערער, קביעת בית משפט קמא כי המוניטין הוא ההפרש בין מוניטין הפירמה לבין המוניטין האישי, בטעות יסודה. יש בה התעלמות מההבחנה שנעשתה בעניין שרון, בין מקור המוניטין לבין פירותיו. גם אם הלקוחות מגיעים בגלל היחס האישי של השותפות, הפירות הם קניינו של העסק. מבחינה עובדתית נטען כי לשותפים הייתה מערכת יעילה שסיפקה תוצרים איכותיים, כאשר צוות עורכי הדין היה יסודי ומיומן. הלקוחות היו מרוצים והמשיכו להתדפק על דלתות השותפות ולבקש לקבל שירותים משפטיים. השותפות פעלה בסינרגיה (אגבור) שהובילה להצלחה. היו בה תחומי מומחיות שונים ולשירותיה המקצועיים נזקקו לקוחות מן השורה הראשונה בארץ. השותפות טיפלה בעסקאות מורכבות ומגוונות ורווחיה היו בשיעורים גבוהים. לשותפות היה מוניטין רב. המשיב עשה שימוש במוניטין זה עת שכר את שירותיהם של עובדי השותפות, ועשה שימוש בתשתיות המשרד, לרבות לקוחות, תוך ניצול הידע והנתונים שנצברו על-ידי השותפות. המשיב שמר על עיצוב נייר הפירמה, והציוד המשרדי. העברת צוות העובדים והלקוחות, כמוה כהעברת עסק חי – העראה מכלי לכלי – תוך העברת המוניטין לשותפות החדשה. ראה נוספת לקיומו של מוניטין נפרד לשותפות נמצאה

בתמורה שנתקבלה בדמות מיזוג השותפות החדשה עם משרד גורניצקי. המשיב קיבל תמורה נאה מבלי צורך לשלם עבור המוניטין, כמקובל. המיזוג נעשה בהתבסס על המוניטין של השותפות ולא בהסתמך על מוניטין אישי.

5. לשיטת המערער טעה בית משפט קמא בקובעו כי אינו זכאי לקבל את חלקו בנכסי השותפות שנצברו בטרם היה לשותף במשרד. בית משפט קמא קבע כי ההיגיון העסקי מחייב ששותף המצטרף לשותפות קיימת בלא לשלם כסף בגין הזכויות הנתונות לו, לא להפך שותף בנכסים שצברה השותפות קודם להצטרפותו. המערער טוען כי הנחה זו שגויה היא, ונעדרת תשתית ראייתית. לשיטתו, לא ראוי שדינו יִחרץ על פי ראיות שלא ידע עליהן כדוגמת ההיגיון העסקי, כפי שנקבע על-ידי בית המשפט. קביעה זו אף מנוגדת להלכה הפסוקה שלפיה אין צורך בהשקעה כספית על מנת להכיר בשותף כשותף של הון אנושי. לטענת המערער, על-פי הדין קיימת הנחת מוצא ששותפות היא מלאה כל עוד לא הוכח אחרת (סעיף 51(2)(ה) לפקודת השותפויות, התשל"ה – 1975 ; ע"א 682/87 הפניקס נ' יצחק אקרמן, פ"ד מג (2) 825, 832). במישור העובדתי נטען כי התנהלות הצדדים בזמן אמת מעידה כאלף עדים על קיומה של הסכמה שלפיה המערער יהא שותף מלא גם בנכסים שנרכשו בטרם הפך לשותף. כך למשל הדוחות הכספיים מלמדים כי הוא קיבל 25% מכלל נכסי השותפות ללא הבחנה אימתית נרכשו. מדובר בהיקף כספי של מאות אלפי שקלים ולא בזוטי דברים. לעומת כל זאת, בית משפט קמא בחר להתבסס על מסמך יחיד שחובר על-ידי רו"ח זוהר. מסמך זה, לטענת המערער, עומד בניגוד גמור למסמכים רבים שהוצגו, לרבות מסמכים רשמיים של השותפות. המסמך הנ"ל נכתב לאחר פירוק השותפות ולאחר פרוץ הסכסוך מתוך כוונה לנשל את המערער מזכויותיו. רו"ח זוהר עבד עבור המשיב עוד בטרם הקמת השותפות ושימש כנציגו במחלוקת שבין הצדדים. מכאן שפסיקת בית משפט קמא מוטעית ונשענת על עדות מגמתית.

6. עוד נטען כי קביעת בית משפט קמא שהמערער לא השקיע כספים בעת שהיה לשותף איננה נכונה. מאז כניסתו לשותפות, מומנו השקעות בשותפות מנכסיה. כך למשל יום לאחר כניסתו לשותפות, עמדה יתרת החובה של השותפות על סך של 200,000 ₪. יתרה זו נפרעה מהכנסות השותפות בתקופה שבה המערער היה שותף. המערער גם ויתר על משכורת חודשית ולא היו לו משיכות מינימום בשותפות. הוא השקיע הון אנושי רב ועשה לילות כימים בקידום השותפות. את מירב זמנו ומרצו השקיע, והביא להתפתחות השותפות והגדלת המוניטין שלה. לחלופין נטען כי גם אם המערער אינו זכאי לנכסים מהתקופה שקדמה למועד שבו היה לשותף, הרי שממילא חישוב המוניטין נעשה על-פי ההכנסות שנצברו בשנים האחרונות לפני פרוק

השותפות, ולפיכך הוא זכאי לקבל את חלקו בכלל המוניטין שהוכח. נגזר מן האמור, כי טעה בית המשפט המחוזי בקובעו שהמערער לא הוכיח את שווי המוניטין בעת הצטרפו אל השותפות. לבית המשפט המחוזי היו מלוא הנתונים לחישוב שווי המוניטין. כיוון שכך, מבקש המערער, אם יתקבל הערעור בנקודה זו, להורות על החזרת התיק לבית משפט קמא על מנת לכמת את המוניטין של השותפות.

7. לטענת המערער טעה בית משפט קמא באופן חישוב המוניטין. נפסק, כי המוניטין של פירמה משתקף בהפרש ב'דלתא' בין המוניטין האישי של כל אחד מן השותפים בה, לבין המוניטין של הפירמה כולה. בית המשפט אימץ את חוות דעתו של המומחה מטעם המשיב, פרופ' שריג, וקבע כי לצורך החישוב יש להפחית את השכר הנורמטיבי של יחיד השותפות מרווחי השותפות. נקבע כי הואיל והמערער לא הציג חוות דעת ובה פרמטר לשכר הנורמטיבי שבאמצעותו ניתן לקבוע את שווי המוניטין של השותפות, יש לדחות את תביעתו. לטענת המערער אין מקום להפחית את השכר הנורמטיבי של השותפים, אך גם לפי שיטת החישוב שאומצה על-ידי בית המשפט ואשר נקבעה לראשונה בחודש ינואר 2011 בפסק הדין של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בעניין רפאל (ה"פ 994/00 ברון נ' רפאל), לאחר שהוגשו הסיכומים בתביעת המערער, אין לבוא בטרוניה עם המערער שלא התייחס לשיטת החישוב. במיוחד כך, כשבחוות הדעת שמטעם המשיב כלל לא הופחת השכר הנורמטיבי של השותפים. לאור האמור סבור המערער כי יש להחזיר את התיק לבית משפט קמא להגשת ראיות ביחס לשיטה החישוב החדשה שאומצה לראשונה בפסק הדין בעניין רפאל. בנוסף נטען כי אימוץ שיטת החישוב שנקבעה בעניין רפאל יוביל למסקנה כי לשותפות היה מוניטין וכי המערער זכאי לחלק ניכר ממנה, כפי שפורט בהרחבה בתחשיב המערער בסיכומיו (פסקאות 32 - 35 לסיכומי המערער).

תשובת המשיב

8. טענות המערער על כך שהמוניטין נגזל ממנו, לא נטענו בעת חיסול השותפות, אלא הועלו לראשונה למעלה משנתיים-ימים לאחר פירוק השותפות ובסמיכות לפרסום הידיעה בדבר המיזוג עם משרד עו"ד גורניצקי. כעבור 5 שנים נוספות, למעלה מ-7 שנים ממועד הודעת הפירוק ובחלוף תקופת ההתיישנות הוגשה התביעה לבית משפט קמא.

9. לשיטת המשיב, פסק דינו של בית משפט קמא מנומק ביסודיות ובפרטות ומתייחס לכל הראיות והטענות שבתיק. המערער לא הביא לעדות ולו לקוח אחד על מנת ללמד זכות על טענותיו. בית משפט קמא אימץ את גרסת המשיב שנתמכה בעדים

לפיה הוא פנה אל המערער במועד שבו פורקה השותפות והציע לו ליטול עמו כל אשר יחפוץ מהשותפות. זאת, לרבות האפשרות לפנות ללקוחות על מנת שימשיכו לעבוד עמו ולרבות ציוד משרדי ועובדים. אלא שהמערער לא נענה לאתגר מן הטעם שלפירמה לא היה מוניטין משל עצמה. המערער לא היה בשל לטפל בלקוחות הפירמה לבדו שכן הם ביקשו את המוניטין האישי של המשיב, כפי שקבע בית משפט קמא. בית משפט קמא העדיף את חוות הדעת מטעם המשיב על פני חוות הדעת מטעם המערער. בקביעות עובדתיות עסקינן, מבוססות היטב, ואין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בכגון דא.

10. לטענת המשיב, המוניטין האישי שלו זכה הוא רב, הן באקדמיה, הן במגזר הפרטי. הוא האוטוריטה העליונה בשותפות והוא היה מנוע הצמיחה שלה. כך העידו עורכי הדין שעבדו בשותפות, כך העידו גם הלקוחות. בית משפט קמא קבע כעובדה כי מדובר במשרד קטן, שבו שררו יחסי אָמון וקשרים אישיים בין הלקוחות לבין עורכי הדין שאליהם פנו. בנוסף נקבע כי מרבית הלקוחות הגיעו בשל המוניטין האישי של המשיב. השותפות בין המערער לבין המשיב החזיקה מעמד פחות משנתיים-ימים. הפירוק וחלוקת הנכסים נעשו בהסכמה. הנכסים שנרכשו לאחר שנת 1992 חולקו בין השותפים, לרבות המשיב, ואילו נכסים שנרכשו עובר לשנת 1992 חולקו בין המערער לבין עורך דין נוסף. טענת המערער כי קיבל נכסים שקדמו לשנת 1992 אינה נכונה ונסתרה באמצעות המסמכים והעדויות.

11. לטענת המשיב היה מקום לדחות את התביעה גם מחמת התיישנותה. הודעת הפירוק נמסרה למשיב בנובמבר 1996 ומכאן שמרוץ ההתיישנות הסתיים בשלהי שנת 2003. נטען כי השותפות הגיעה לקץ ימיה במועד ההודעה על הפירוק, שכן המערער לא עמד בנטל להוכיח קיומה של הסכמה שתהווה חריג להתיישנות. לחלופין נטען כי יש לדחות את הערעור לנוכח האדישות והויתור של המערער ביחס לחלקו במוניטין או למצער לדחותו בשל שיהוי העולה כדי מניעות.

דיון

12. כזכור, הדיון בעניין רפאל (ע"א 1228/11 ד"ר אמנון רפאל, עו"ד נ' עו"ד אשר רבינוביץ ואח') ובתיק זה נשמע לפנינו יחדיו, הגם שלא הורינו על איחוד הדיון בערעורים. התשתית המשפטית שפורטה בעניין רפאל יפה גם לערעור דנן ואין צורך להאריך (שם, פסקאות 18-20). בקצרה אציין כי שותפות במשרד עורכי דין תהנה לעיתים ממוניטין ולעיתים המוניטין יהא שייך לחבריה. מדובר בשאלה עובדתית שיש להוכיחה בראיות כנדרש. הטענות המשפטיות של המערער בדבר הסתירה בין מה

שנפסק בבית המשפט המחוזי לבין פסיקת בית המשפט בעליון בעניין שרון קיבלו מענה בעניין רפאל ואין צורך להידרש לכך בשנית. הדברים יפים לענייננו, בעיקר לנוכח הממצאים העובדתיים שנקבעו בבית המשפט המחוזי בתיק דנן, ובהעדר תשתית עובדתית התומכת בטענות המערער. יחד עם זאת, יש להסתייג מאמירה של בית המשפט המחוזי לפיה רק במקרים נדירים יש מונויטין נפרד לפירמות של עורכי דין. לשיטתי, שאלת המונויטין היא תלוית נסיבות. אין צורך בתיק זה לקבוע מסמרות בשאלה העקרונית האמורה. הניסיון המצטבר בתיקים כגון דא ילמד מהו היקף הפירמות שיש להן מונויטין ומהו היקף הפירמות בהן המונויטין שייך לשותפיהן. אין לצאת מהנחה, שלא הוכחה, כי מדובר במקרים נדירים או חריגים. יחד עם זאת, אין באמור כדי לסייע למערער להוכיח שנפלה טעות בתוצאה אליה הגיע בית המשפט המחוזי. אבהיר את דבריי.

13. בית המשפט המחוזי בחן את חוות הדעת של המומחים והעדיף את חוות דעתו של המומחה מטעם המשיב. מדובר בממצא עובדתי מבוסס היטב ואין כל מקום להתערבות במה שנפסק בהקשר זה. הודגש בפסק הדין כי מדובר במשרד קטן מאוד שהיו בו כל העת 2-3 שותפים. נקבע על-פי עדויות ההגנה כי יחסי האמון והקשרים היו עם עורכי הדין. הלקוחות ועורכי הדין במשרד העידו כי המונויטין האישי של המשיב היווה מוקד משיכה ללקוחות. נקבע כי פניית הלקוחות לא הייתה בשל המונויטין של הפירמה. המערער לא הביא ראיות שבכוחן להפריך קביעה זו. יש לכך משמעות משפטית רבה. שכן בחינת שאלת המונויטין דורשת ליתן מענה לשאלה מהי הסיבה שבגינה חוזרים הלקוחות למשרד, האם המונויטין של המשרד תורם לכך או שמא יש לכך הסבר אחר. המשיב הביא עדים שתמכו בגרסתו בעוד המערער לא הניח תשתית עובדתית שבכוחה להוכיח כי השותפות זכתה למונויטין. בנוסף קבע בית המשפט המחוזי כי המערער נטל חלק בשותפות תקופה קצרה ביחס לתקופה שבה קיים המשרד. שמו של המשרד השתנה במהלך קיומה של השותפות ולאחר עזיבתו של המערער שוב השתנה השם. לא מצאתי לנכון להידרש לטענות העובדתיות של המערער בסוגיה זו. אין בכוחן להתגבר על הממצאים העובדתיים שנתמכים היטב בעדויות שנשמעו בבית המשפט המחוזי ובחומר הראיות. הואיל ומסקנת בית משפט קמא ביחס לשווי המונויטין מבוססת, ממילא טענות המערער בדבר אופן החישוב מאבדות מעוצמתן. בעניין זה די לומר כי שיטת התחשיב שנבחרה עולה בקנה אחד עם השיטה השיורית שאוזכרה בעניין שרון. כך או כך, אין בטענות המערער כדי להצדיק התערבות בממצאים העובדתיים שנקבעו. ניסיונות המערער לבקש להחזיר את התיק לבית המשפט המחוזי, מלמדים על חולשת טיעוניו. משעה שהמערער לא הוכיח את המונויטין כנדרש, אין מקום למקצה שיפורים בשלב זה.

14. גם לא מצאתי טעות משפטית בפסיקת בית משפט קמא כי המערער זכאי לרכוש של השותפות רק מהמועד שבו היה לשותף. המערער מלין נגד הנמקת בית משפט קמא שהשתית את קביעתו לא על חומר ראיות, כי אם על הגיון עסקי. ברם, עיון בפסק הדין מלמד כי קביעה זו מבוססת בחומר הראיות. מעבר לעובדה שההסכם בין השותפים לא קבע אחרת, הרי שהתנהגות הצדדים העידה אף היא על נכונות קביעה זו. חלוקת הרכוש בפועל כפי שבוצעה בהסכמה נעשתה על בסיס ההבחנה האמורה. נכסים שנרכשו לפני שנת 1992, המועד שבו החל המערער לפעול כשותף, חולקו בין המשיב לעורך דין נוסף. רק בנכסים שחולקו לאחר שנת 1992 ניתן חלק גם למערער. בית המשפט המחוזי ביסס את מסקנתו בדו"ח החלוקה (נספח ו') לתצהיר המשיב, פסקה 12 לפסק הדין). לא מצאתי ממש בטיעוני המערער שלא היה מקום ליתן משקל לדו"ח האמור. מסקנה זו נתמכה גם בעדותו של רואה החשבון זוהר. המערער תקף את המהימנות שיש לייחס לעד האמור. אולם משבחרה הערכאה הדינית ליתן לעד משקל ראייתי והתמודדה עם טענות המערער (פסקה 15 לפסק הדין), הרי שאין מקום לערכאת הערעור להתערב בכגון דא. מסקנתו של בית המשפט מבוססת, אפוא. המערער ניסה להניח תשתית משפטית להוכחת טיעונו בסוגיה זו, אולם לא מצאתי שיש בהוראות הדין והפסיקה אשר אליה הפנה המערער כדי לתמוך בעמדתו. המערער הפנה לפקודת השותפויות [נוסח חדש], תשל"ה-1975 (להלן: הפקודה). אולם עיון בפקודה דווקא ישכילנו כי צדק בית משפט קמא במסקנתו. סעיף 31 (א) לפקודה שכותרתו, נכסי שותפות, קובע כדלקמן:

"הנכסים, הזכויות וטובות ההנאה בנכסים שהוכנסו ראשונה להון השותפות, או שנרכשו במהלך עסקיה, בקניה או בדרך אחרת על חשבון השותפות או למטרותיה, הם נכסי שותפות לעניין פקודה זו".

על-פי הסעיף, נכסים שנרכשו במהלך עסקיה של השותפות הם חלק מנכסי השותפות. בנוסף נקבע שגם נכסים "שהוכנסו ראשונה להון השותפות", ייחשבו כנכסי השותפות. קרי, יש צורך להכניס את הנכסים להון השותפות והם אינם הופכים אוטומטית לנכסי השותפות. זאת בניגוד לנכסים שנרכשים במהלך השותפות. לא ניתן לקבוע, כטענת המערער, כי כל נכס שנרכש בטרם החלה לפעול השותפות, ייחשב כנכס של השותפות. יש להוכיח כי אכן הצדדים הכניסו את הנכס לנכסי השותפות. כאמור, המערער לא הוכיח שזהו המצב כאן ועל כן קביעת בית משפט קמא בדין יסודה.

15. הואיל ומסקנת בית המשפט המחוזי לפיה יש לדחות את התביעה לגופו של עניין מקובלת עליי, אין צורך להידרש לטענות ההתיישנות וטענות סף שהועלו.

16. לנוכח האמור אציע לחבריי לדחות את הערעור ולחייב את המערער בהוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין בסך של 25,000 ₪.

ש ו פ ט

השופט א' רובינשטיין:

א. מסכים אני לחוות דעתו של חברי השופט סולברג.

ב. בא כוח המערער חידש טענה שובת לב, המבוססת על פקודת השותפויות וההנחה כי בעת יחסי שותפות, וכל עוד לא פורקה, אין "מוניטין אישיים" והכל שותפים במוניטין, ולעניין זה הפנה בעיקר לסעיף 31(א) לפקודה, אך גם לסעיפים 30, 34 ו-51. סעיף 31(א) קובע כי "הנכסים, הזכויות וטובות ההנאה בנכסים שהוכנסו לראשונה להון השותפות, או שנרכשו במהלך עסקיה, בקניה או בדרך אחרת על חשבון השותפות או למטרותיה, הם נכסי שותפות לעניין פקודה זו".

ג. חברי השופט סולברג נדרש (פסקה 14) לרישת הסעיף שעניינה "נכסים שהוכנסו ראשונה להון השותפות". זאת בניגוד לנכסים שנרכשים במהלך השותפות. ולדבריו "קרי, יש צורך להכניס את הנכסים להון השותפות, והם אינם הופכים אוטומטית לנכסי השותפות. זאת בניגוד לנכסים שנרכשים במהלך השותפות".

ד. ברי כי המלים "שהוכנסו בראשונה (בנוסח העברי הראשון מ-1930 נאמר "שהוכנסו מעיקרא" - א"ר) להון השותפות" בסעיף 31, כוונתן לנכסים שהוכנסו עם יסוד השותפות, ובנוסח האנגלי) בסעיף 29(1) כפי שהיה בראשונה) נאמר "All property rights and duties of partners in property originally brought into the partnership stock as acquired..." דבר זה תואם גם את הבחנת חברי בין נכסים אלה ("שהוכנסו"), לבין הנכסים הנרכשים במהלך השותפות. נדרשת איפוא "הבאת" הנכס לתוך השותפות, פעולה של הסכמה במפורש או במשתמע כי הכוונה היא להפוך נכס כזה של השותפות. בהיעדר הוכחה לכך כדבעי בנידון דידן, אין מקום להתערבות בהכרעה קמא.

ה. ספציפית לגבי המוניטין אומר המחבר ז' יהודאי, דיני שותפויות בישראל (תשמ"ט-1988, 206), כי "המוניטין של שותפות, ככל שיש לו ערך כספי, מהווה את רכושה וימשיך להוות את רכושה גם אם השותפות תתחיל לנהל עסק חדש. אולם אם קדם ליסוד השותפות או להרחבתה עסק קיים, כי אז על מנת להחליט אם המוניטין מהווה את רכושה, יש להתחקות אחרי כוונת הצדדים והנסיבות הסובבות, לרבות התקופה הצפויה לקיום השותפות". עולה מכך, כי יש לבחון את הדברים בכל מקרה לגופם; בנידון דידן קדם לשותפות עסק קיים – משרדו של המשיב – ועל כן יש לבחון את הנסיבות שסבבו את יסודותיה כדי להכריע; וכדברי חברי, ההיבט העובדתי נבדק ונדון על-ידי בית המשפט קמא.

ו. בנסיבות אלה, אין מדובר, באשר למה שקדם לשותפות, במוניטין שיש לזכות בו את המערער, וגם אין עסקינן בעשיית עושר ולא במשפט (נושא שנדון בע"א 663/87 נתן נ' גרינר, פ"ד מה(1) 104, 114-115, מפי השופט ד"ר בייסקי).

ז. מצטרף אני, כאמור, לפסיקת חברי.

ש ו פ ט

השופט ע' פוגלמן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט נ' סולברג.

ניתן היום, כ"ד בסיון תשע"ב (14.6.2012).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט